

Sygn. akt VIII Gz 339/16

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie, Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący - SSO Piotr Sałamaj

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2016 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym w postępowaniu uproszczonym

sprawy z powództwa Ł. U.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w M.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum

w S. z dnia 20 lipca 2016 r. (sygn. akt XI GC 599/16) w przedmiocie odrzucenia pozwu

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Powódka Ł. U. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) spółki z o.o. w M. kwoty 5.908,30 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 18.06.2015 r. oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu podała, że zawarła z pozwaną umowę na wykonywanie robót ziemnych dotyczących (...) s.c. przy ul. (...) w S. (zlecenie (...)). Wykonała umowę czego potwierdzeniem jest protokół odbioru robót z dnia 31 marca 2015 r. W związku z odebraniem robót powódka wystawiła faktury VAT nr (...) na kwotę 4.926 zł oraz nr (...) na kwotę 922,50 zł, a dokumenty te zostały zaakceptowane przez pozwaną, o czym świadczą złożone na nich podpisy. Do pozwu załączono powyższe faktury: pierwsza z nich dotyczyła usług sprzętowych i transportowych, a druga usług sprzętowych.

W dniu 7 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów procesu. Podała, że zapłaciła powódce całą należność z tytułu wykonywanych przez powódkę robót objętych zleceniem (...), które obejmowało: a) wykonanie wykopu 1.800 m² wywóz, transport i utylizację pozyskanych materiałów, b) ułożenie geowłókniny, wbudowanie na głębokość 30 cm gruzem ceglany, zagęszczenie zagęszczarką 700 kg, c) skucie czopuchów pali, wyrównanie po przeprowadzonych pracach. Powódka wykonała zlecenie jedynie w punktach a) i b), a taki stan rzeczy został potwierdzony w fakturze VAT Nr (...). Zlecenie nie obejmowało żadnych prac, czy usług, których dotyczą faktury załączone do pozwu.

W odpowiedzi na sprzeciw powódka wyjaśniła, że należności dochodzone niniejszym pozwem wynikają z faktu udostępnienia pozwanej sprzętu budowlanego do wykonywania prac związanych z (...) s.c. przy ul. (...) w S. na podstawie ustnej umowy określającej rodzaj sprzętu, prac oraz wysokości stawek godzinowych.

W piśmie procesowym z 31.05.2016 r. pozwana wskazała, że w odpowiedzi na sprzeciw powódka dokonała niedopuszczalnej w postępowaniu nieprocesowym zmiany faktycznej powództwa.

Pomiędzy tymi samymi stronami toczyło się przed Sądem Okręgowym w Szczecinie postępowanie, w którym wydano nakaz zapłaty w dniu 23 czerwca 2015 r. (sygn. akt VIII GC 282/15). Nakaz zapłaty uprawomocnił się w dniu 15 lipca 2015 r. W uzasadnieniu pozwu w tej sprawie wskazano, że powódka zawarła z pozwaną umowę na wykonywanie robót ziemnych dotyczących (...) s.c. przy ul. (...) w S.. Zlecenie wykonane zostało zgodnie z poczynionymi ustaleniami czego potwierdzeniem jest protokół odbioru robót z 31.03.2015 r. W związku z tym powódka wystawiła fakturę VAT nr (...) na kwotę 87.453 zł. Dokumenty zostały zaakceptowane przez pozwaną o czym świadczą złożone na nich podpisy osób upoważnionych do odbioru dokumentów.

Postanowieniem z dnia 20 lipca 2016 r. Sąd Rejonowy odrzucił pozew i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że powódka podała, iż dochodzi zapłaty za realizację umowy na wykonywanie robót ziemnych dotyczących (...) s.c. przy ul. (...) w S.. To żądanie powódki i uzasadniające je okoliczności faktyczne zostały wyrażone w pozwie (art. 187 § 1 k.p.c.). Sąd zaś nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Strona powodowa w dalszym piśmie procesowym usiłowała wskazać odmienną podstawą faktyczną dochodzonego roszczenia. Sąd I instancji jednak pominął na podstawie art. 217 § 2 k.p.c. twierdzenia strony powodowej dotyczące umowy o udostępnienie pozwanej sprzętu budowlanego i podnajmu tego sprzętu. Pismo procesowe powódki z 9.05.2016 r. zawierało zaś nowe twierdzenia dotyczące podstawy faktycznej powództwa, które powódka powinna była zgłosić już w pozwie. Sąd Rejonowy podkreślił, że stosownie do treści art. 505⁴ § 1 k.p.c. zmiana powództwa w postępowaniu uproszczonym jest niedopuszczalna. Tymczasem w piśmie z 9.05.2016 r. strona powodowa dokonała zmiany podstawy faktycznej powództwa, co w świetle powyższego, uznać należało za niedopuszczalne. Tym samym Sąd Rejonowy dokonał oceny powództwa w świetle podstawy faktycznej żądania sformułowanej w pozwie.

Sąd Rejonowy wskazał dalej, że pomiędzy stronami toczyło się postępowanie przed Sądem Okręgowym w Szczecinie pod sygn. akt VIII GNc 282/15. W pozwie wniesionym w tej sprawie powódka dochodziła roszczeń w związku z „umową o wykonanie robót ziemnych dotyczących (...) s.c. przy ul. (...) w S.”. W toku postępowania wydany został nakaz zapłaty na kwotę 87.373,05 zł tytułem należności głównej oraz 4.711 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W ocenie Sądu Rejonowego podstawa faktyczna w sprawie VIII GNc 282/15 była identyczna jak w sprawie XI GC 599/16. Obydwa postępowania dotyczyły należności z umowy zlecenia (...) – umowy o wykonanie robót ziemnych. Nie zmienia powyższego stanowiska okoliczność, że na dowód odebrania robót ziemnych w sprawie XI GC 599/16 powódka przedłożyła faktury nie przedstawione w sprawie VIII GNc 282/15. Powołanie się w sprawie XI GC 599/16 na inne dowody aniżeli w sprawie VIII GNc 282/15 nie prowadzi do wniosku, że podstawa faktyczna określona w pozwie w obydwu postępowaniach była inna. Czynność wystawienia faktury nie prowadzi do nawiązania stosunku prawnego - nie jest zdarzeniem cywilnoprawnym. Ma ono charakter pochodny, następczy. Z uzasadnienia obydwu pozwów wynika, że dochodzone należności wynikały z umowy o roboty ziemne, wykonane i odebrane protokołem z dnia 31 marca 2015 r.

Powódka zaskarżyła powyższe postanowienie w całości, wnosząc o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji oraz o zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego. Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenie:

- art. 366 k.p.c. w związku z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., przez niezasadne przyjęcie, że w rozpoznawanej sprawie zachodzi powaga rzeczy osądzonej,

- art. 217 § 1 k.p.c., przez pominięcie twierdzeń i dowodów wskazanych w piśmie procesowym z dnia 9 maja 2016 r., mającym istotne znaczenie w niniejszej sprawie, poprzez wykazanie zasadności żądania powódki,

- art. 227 k.p.c. przez pominięcie dowodów wnioskowanych przez powódkę tj. dowodu z zeznań świadków J. W., J. G., M. S., K. O., D. P. H. W. - na okoliczność korzystania przez pozwaną z podnajętych maszyn budowlanych oraz fakt zawarcia oraz treść umowy podnajmu maszyn budowlanych,

- art. 227 k.p.c. przez pominięcie dowodów wnioskowanych przez powódkę na rozprawie, tj. dowodu z zeznań powódki na okoliczność korzystania przez pozwaną z podnajętych maszyn budowlanych oraz faktu zawarcia oraz treść umowy podnajmu maszyn budowlanych.

W odpowiedzi na zażalenie powódka wniosła o oddalenie zażalenia w całości oraz o zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powódki okazało się zasadne, skutkując wydaniem orzeczenia o charakterze kasacyjnym.

Podstawę zaskarżonego postanowienia stanowił art. 199 § 1 pkt 2) k.p.c. zgodnie z którym, sąd odrzuci pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. W orzecznictwie wskazuje się, że tożsamość roszczeń zachodzi, kiedy sąd ma w obu sprawach orzec o tym samym, dysponując tymi samymi faktami, które mają spowodować ocenę tego samego żądania i kiedy rozstrzygnięcie jednej ze spraw oznacza rozstrzygnięcie także drugiej. O tym zaś, czy chodzi o tę samą lub inną podstawę faktyczną, a więc o ten sam lub odmienny stan faktyczny sprawy, nie rozstrzygają konkretne twierdzenia strony powodowej lub brak takich twierdzeń, lecz istnienie lub nieistnienie przed zamknięciem rozprawy okoliczności faktycznych, tj. zdarzeń lub stanów składających się na stan faktyczny, z którym norma prawna rozstrzygająca o słuszności żądania wiąże dochodzone skutki prawne (por. np.: postanowienie SN z 21 listopada 2013 r., III CSK 43/13; postanowienie SN z 1 czerwca 2011 r., II CSK 427/10; wyrok SA w Łodzi z 18 sierpnia 2016 r., I ACa 1615/15). Również Sąd odwoławczy podziela powyższy pogląd.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy, bez poczynienia jakichkolwiek ustaleń we wskazanym powyżej zakresie, uznał, że skoro powódka wskazała w uzasadnieniu pozwu, że dochodzi roszczenia w kwocie 5.908,30 zł tytułem należności wynikających ze wskazanych przez nią faktur VAT o nr. (...), z tytułu - jak uzasadniła - wykonania umowy na (...) s.c. w S., zaś w sprawie przed tym Sądem dochodziła kwoty 88.373,05 zł na podstawie tego samego stosunku prawnego, można mówić o tożsamości roszczenia. Takie stanowisko Sądu pierwszej instancji nie zasługuje na akceptację. Zauważyć należy, że uzasadnienie pozwu sporządzone przez powódkę (a dokładnie jej pełnomocnika) można uznać za lakoniczne, a podana argumentacja nie wyjaśniała z jakiego dokładnie tytułu powódka dochodzi roszczenia. Niemniej jednak uwadze Sądu Rejonowego umknęło, że do pozwu załączono konkretne dokumenty, stanowiące w ocenie powódki dowód istnienia roszczenia, tj. opisane wcześniej faktury VAT za usługi sprzętowe i transportowe. Nawet ich pobieżna analiza i porównanie z fakturą VAT załączoną do pozwu, którym powódka zainicjowała postępowanie prowadzone i zakończone w Sądzie Okręgowym w Szczecinie pod sygn. akt VIII GC 282/15, pozwala na wyprowadzenie wniosku, że dotyczą one odmiennych roszczeń. Sąd Rejonowy prawidłowo zobowiązał stronę powodową do złożenia pisma przygotowawczego, w którym odniesie się do podniesionych w sprzeciwie od nakazu zapłaty twierdzeń i zarzutów pozwanej. Powódka w wykonaniu tego zobowiązania złożyła pismo datowane na dzień 9 maja 2016 r. „Odpowiedź na sprzeciw od nakazu zapłaty”. Twierdzeń zawartych w tym piśmie nie sposób jednak ocenić jako nowych twierdzeń dotyczących podstawy faktycznej powództwa, tylko sprecyzowania roszczenia, którego dochodzi niniejszym pozwem.

W świetle art. 193 k.p.c. zmiana powództwa może polegać na wystąpieniu z nowym roszczeniem obok pierwotnego bądź też na zgłoszeniu nowego roszczenia zamiast pierwotnego. Przepis ten normuje zmianę przedmiotową powództwa, obejmującą jego istotne elementy, którymi są żądanie i podstawa dochodzonego roszczenia. Interwencja w treść żądania musi być na tyle ważka, żeby kształtowała powództwo o treści odmiennej od dotychczasowej zamiast lub obok zgłoszonego wcześniej. Nie budzi sporu, że czynności procesowe polegające na sprostowaniu, doprecyzowaniu czy też bliższym określeniu żądania nie stanowią zmiany powództwa w rozumieniu art. 193 k.p.c.

Ocena, jakie powództwo zostało zgłoszone, a w konsekwencji - czy nastąpiła jego zmiana, musi być przeprowadzona przy uwzględnieniu kompleksowo potraktowanego stanowiska procesowego powoda, a obowiązkiem sądu jest wyjaśnienie ewentualnych wątpliwości, czego zgłoszone żądanie dotyczy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 października 1999 r., II CZ 108/99, OSNC 2000/4/77).

Z treści samego uzasadnienia oraz załączonych faktur wynika, że istnieje pewna sprzeczność, czy nieścisłość - skoro powódka żądała zapłaty na podstawie faktur dotyczących usług, a odwoływała się do umowy na wykonanie robót ziemnych. Wskazanie, że w ramach, czy w związku z tymi robotami mogła być zawarta jakaś umowa nie było więc, w okolicznościach niniejszej sprawy, zmianą powództwa.

Reasumując, w świetle twierdzeń powódki zawartych w pozwie oraz załączonych do niego dokumentów nie sposób przyjąć, że powódka w złożonym w trybie art. 207 § 3 k.p.c. piśmie przygotowawczym, stanowiącym odpowiedź na sprzeciw, dokonała zmiany powództwa. Nadal bowiem dochodzi wynagrodzenia za tzw. usługi sprzętowe i transportowe.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeknie Sąd pierwszej instancji w orzeczeniu kończącym postępowanie (art. 108 § 2 k.p.c.).